

خداوند در الهیات اخلاقی به مثابه خیر اعلا و منشأ عمل اخلاقی است

در الهیات اخلاقی، خداوند به عنوان خیر اعلا شناخته و این تصور از نظر کانت، منشأ عمل می‌شود و می‌تواند ضامن افعال ما باشد؛ این الهیات موجب پیدایش ایمان اخلاقی است که به واسطه نوعی اقناع درونی، اعتقاد به خداوندی حاصل می‌شود که ضامن نیل وظیفه‌مداران به سعادت است.

در الهیات اخلاقی، خداوند به عنوان خیر اعلا شناخته و این تصور از نظر کانت، منشأ عمل می‌شود و می‌تواند ضامن افعال ما باشد؛ این الهیات موجب پیدایش ایمان اخلاقی است که به واسطه نوعی اقناع درونی، اعتقاد به خداوندی حاصل می‌شود که ضامن نیل وظیفه‌مداران به سعادت است.

به گزارش خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، پس از آیین افتتاحیه کنفرانس بین‌المللی فلسفه دین معاصر که صبح امروز، یکشنبه، 3 دی‌ماه، با حضور جمعی از اندیشمندان داخلی و خارجی، در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی آغاز به کار کرد، نشست‌های تخصصی در چهار سالن مجزا به طور هم زمان آغاز به کار کردند که نشست «؛ معرفت‌شناسی و براهین اثبات وجود خدا؛ در سالن غدیر پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با حضور قاسم پورحسن و حسین هوشنگی برگزار شد.

بر اساس این گزارش، حسین هوشنگی، دانشیار گروه فلسفه دانشگاه امام صادق(ع) تنها سخنران حاضر در این نشست بود که به ارائه مقاله خود با عنوان «؛ جایگاه مفهوم خدا در الهیات اخلاقی کانت؛ پرداخت و اظهار کرد: کانت مباحث دینی و ایمانی خود را در دوره ماقبل نقادی در بسیاری از آثار خود آورده است.

دانشیار گروه فلسفه دانشگاه امام صادق(ع) با بیان این که خدا در نقد اول کانت، ایده‌آل عقل محض و حد اعلای وجود است، اظهار کرد: اگر با عقل صرف به این مفهوم توجه کنیم، آن را وجودی کامل خواهیم یافت. از منظری دیگر، خداوند را می‌توان به عنوان خیر اعلا و کمال اخلاقی دانست که این تعبیر در نقد عقل عملی مطرح شده و حد اعلای اوصاف اخلاقی به خداوند نسبت داده شده است.

وقتی که در الهیات سلبی می‌فهمیم که به شکل نظری قادر به شناخت کامل خداوند نیستیم، راه برای الهیات اخلاقی هموار می‌شود و از روزن اخلاق به شناخت خداوند وارد می‌شویم

وی با اشاره به اینکه خدا ایده‌آل محض است و موضوع الهیات است، گفت: الهیات علم و معرفتی است که به صورت نظام‌مند از خداوند سخن می‌گوید. در سنت ما کلام چنین جایگاهی دارد و به بحث از خدا و اثبات خدا می‌پردازد و نبوت و معاد را به عنوان لازمه و پیامد اثبات وجو خداوند مورد توجه قرار می‌دهد.

هوشنگی ادامه داد: کانت معتقد است که هر نوع معرفت انسان حد دارد، زیرا توانایی‌های انسان و به طور خاص توانایی معرفتی بشر محدود است. بر این اساس، الهیات سلبی مطرح می‌شود که با الهیات سلبی فلوپینی متفاوت است. الهیات سلبی مجموعه مباحثی است که ناظر به محدودیت معرفتی انسان برای شناخت خداوند و اوصاف اوست.

وی با تأکید بر اینکه الهیات سلبی سودی برای شناخت خدا ندارد، افزود: در عین حال، منفعت عملی آن هموار کردن راه برای الهیات اخلاقی است. وقتی که در الهیات سلبی می‌فهمیم که به شکل نظری قادر به شناخت کامل خداوند نیستیم، راه برای الهیات اخلاقی هموار می‌شود و از روزن اخلاق به شناخت خداوند وارد می‌شویم.

دانشیار گروه فلسفه دانشگاه امام صادق(ع) ضمن بیان اینکه کانت معتقد است سه گونه الهیات می‌توانیم داشته باشیم؛ الهیات وحیانی، الهیات تجربی و الهیات عقلی، گفت: از نظر او الهیات تجربی امکان‌پذیر نیست و الهیات عقلی سه گونه است؛ الهیات استعلایی که به واسطه مفاهیم محض عقلی و فاهمه محض شکل می‌گیرد و مصداق بارز آن برهان صدیقین است.

اگر با عقل صرف به این مفهوم توجه کنیم، آن را وجودی کامل خواهیم یافت. از منظری دیگر، خداوند را می‌توان به عنوان خیر اعلا و کمال اخلاقی دانست که این تعبیر در نقد عقل عملی مطرح شده و حد اعلای اوصاف اخلاقی به خداوند نسبت داده شده است

وی افزود: الهیات طبیعی، الهیات نوع دوم است که مصداق بارز آن برهان نظم است و از طریق شناخت اوصاف و احوال جهان، خدا را ناظم باشعور و خالق عالم می‌شناسد. الهیات نوع سوم که مورد دفاع کانت است، الهیات اخلاقی است که بر اساس مباحث اخلاقی به تصویری از خداوند و باور به او دست می‌یابد.

هوشنگی با بیان اینکه در الهیات اخلاقی، خداوند را به عنوان خیر اعلا می‌شناسیم، خاطرنشان کرد: این تصور از نظر کانت منشأ عمل می‌شود، برخلاف الهیات استعلایی می‌تواند ضامن افعال ما باشد و لازمه آن، اولاً تمایز میان الهیات اخلاقی و اخلاق کلامی است و ثانیاً الهیات اخلاقی موجب پیدایش ایمان اخلاقی است که به واسطه نوعی اقناع درونی، اعتقاد به خداوندی حاصل می‌شود که ضامن نیل وظیفه‌مداران به سعادت است.

یادآور می‌شود عصر امروز نشست تخصصی «معرفت‌شناسی» با حضور قاسم پورحسن، هدایت علوی‌تبار و حجت‌الاسلام خسروپناه در سالن غدیر پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار خواهد شد و مقالاتی در باب «عقلانی باور دینی»؛ «معاد جسمانی و نظریه بازسازی بدن»؛ و «زبان دین اسلام» ارائه خواهد شد.